85. అల్ బురూజ్ (మహా బురుజులు) సూరా

(విశ్వాంతరాళాల్లో ఉండే గ్రహ నక్షత్ర సముదాయాలు)

పరిచయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో మొత్తం 22 ఆయతులు ఉన్నాయి. అల్లాహ్‌పై విశ్వాసం కోసం తన్ను తాను త్యాగం చేసుకునే వైఖరిని ఈ సూరా ముఖ్యంగా ప్రస్తావించింది. ఇందులోని మొదటి ఆయతులో ప్రస్తావనకు వచ్చిన 'మహా బురుజులు' అన్న పేరునే దీనికి పెట్టడం జరిగింది. సత్యాన్ని విశ్వసించిన వారిపై వేధింపులు, దౌర్జన్యాలను గురించి ఈ సూరా ప్రస్తావించింది. ఒకే దేవుడైన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించిన వారిని దుర్మార్గులు నానా విధాలుగా హింసించేవారు. ఒక గుంటలో అగ్నిని మండించి అందులో విసిరేసి ఆనందించేవారు. ఏకైక దేవుడిని విశ్వసించినవారు ఆత్మాహుతికి సిద్ధపడ్డారు కాని తమ విశ్వాసాన్ని ఇసుమంత కూడా సడలనీయలేదు. ఈ సంఘటనలను ప్రస్తావిస్తూ, దౌర్జన్యాలు చేస్తున్న వారికి పరలోకంలో ఎదురయ్యే బాధాకరమైన శిక్ష గురించి హెచ్చరించడం జరిగింది. సమయం గడిచిపోక ముందే వారు పశ్చాత్తాపం చెందాలని అల్లాహ్ వారికి బోధించాడు. ఈ సందర్భంగా ఫిరౌన్ ప్రజల కథను, వారికి పట్టిన దుర్గతిని ప్రస్తావించి, దుర్మార్గులను, సత్యతిరస్కారులను అల్లాహ్ కఠినంగా శిక్షిస్తాడని గుర్తుచేయడం జరిగింది. దివ్యఖుర్ఆన్ మహోన్నతమైనదనీ, శాశ్వతమైనదనీ, మార్పులు చేర్పులకు అతీతమైనదనీ స్పష్టం చేయడం జరిగింది.

85. అల్ బురూజ్[1] సూరా

سُورَةُ البُرُوجِ

అవతరణ :మక్కా ఆయతులు : 22

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన
అల్లాహ్ పేరుతో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

1 బురుజులు గల ఆకాశం సాక్షిగా![2]

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْبُرُوْجِ ﴿١﴾

2 వాగ్దానం చేయబడివున్న రోజు సాక్షిగా![3]

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُوْدِ ﴿٢﴾

3 సాక్ష్యదినం (సమావేశమైన వారి) సాక్షిగా! సమావేశమైన చోటు సాక్షిగా![4]

وَشَاهِدٍ وَّمَشْهُوْدٍ ﴿٣﴾

4 కందకం వాళ్ళు సర్వనాశన మయ్యారు.[5]

قُتِلَ اَصْحٰبُ الْاُخْدُوْدِ ﴿٤﴾

1. దైవప్రవక్త (సఅసం) తరచూ బురూజ్ సూరాను, అత్తారిఖ్ సూరాను జుహ్ర్, అస్ర్ నమాజులలో చదివేవారు.

2. **'బుర్జ్'** (بُرْج) అంటే అసలు 'ప్రస్ఫుటమవటం' అని అర్థం. అసలివి నక్షత్రాల మజిలీలు. ఆకాశంలో వాటికిగల ప్రాముఖ్యం, విశిష్ఠత దృష్ట్యా వాటికి 'బురుజుల' స్థాయి లభించింది. మరిన్ని వివరాల కోసం అల్ ఫుర్ఖాన్ సూరా 61వ ఆయతుకు ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యానాన్ని చూడండి. కొంతమంది అనువాదకులు ఈ పదాన్ని నక్షత్రాలు అన్న అర్థంలో తీసుకున్నారు. మరికొంతమంది ఆకాశ ద్వారాలు అన్న భావంలో తీసుకున్నారు. చంద్రుని మజిలీలు అని కూడా కొందరు భావించారు (ఫత్హుల్ ఖదీర్).

3. వాగ్దానం చేయబడివున్న రోజు అంటే ప్రళయదినం అన్నమాట!

4. **'షాహిద్'** మరియు **'మష్హూద్'** ల వ్యాఖ్యానంలో భేదాభిప్రాయం ఉంది. అయితే ఇమామ్ షౌకానీ గారు హదీసుల, చారిత్రక ఆధారాల ద్వారా వివరించిన దాని ప్రకారం ఇక్కడ 'షాహిద్' (సాక్షి) అంటే శుక్రవారం రోజు. ఆ రోజు ఎవరు ఏ ఆచరణ చేసినా ప్రళయదినాన అది దానికి సంబంధించిన సాక్ష్యమిస్తుంది. 'మష్హూద్' అంటే అరఫా రోజు (జిల్ హజ్జ్ 9వ తేదీ). ఆ రోజు దైవదాసులు హజ్ నిమిత్తం అరఫా మైదానంలో హాజరై కొంత సమయం అక్కడ విడిది చేస్తారు.

5. అంటే – కందకాలు (గుంటలు) తవ్వి, విశ్వప్రభువును విశ్వసించే వారిని అందులో పడవేసి, అగ్నికి ఆహుతిచేసిన దుర్మార్గులు నాశనమవుతారు. ఇక్కడ **'నాశనమయ్యారు'** అనే మాట 'శపించబడ్డారు' అన్న భావంలో ఉంది.

5 అది ఇంధనంతో బాగా మండించబడిన అగ్ని.[6]

النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ۝٥

6 ఆ సమయంలో వాళ్లు (కందకం వాళ్ళు) దానిచుట్టూ కూర్చున్నారు.

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝٦

7 తాము విశ్వాసుల (ముస్లింల) పట్ల చేస్తున్న దాన్ని (తమాషాగా) తిలకిస్తూ ఉన్నారు.[7]

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝٧

8 ఇంతకీ ఆ విశ్వాసులు చేసిన తప్పు – వారు సర్వశక్తుడు, స్తోత్రనీయుడైన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించటం తప్ప మరొకటి కాదు.[8] దానికే వారు ప్రతీకారం తీర్చుకున్నారు.

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝٨

6. ఈ కందకాలు వంటచెరకుతో నింపబడి, అగ్నితో బాగా మండించబడ్డాయి. ఏకైక దైవాన్ని నమ్మిన ముస్లింలను ఆహుతి చేయటానికి మండించబడిన అగ్ని అది.

7. అవిశ్వాసి, దైవవిరోధి అయిన రాజు, అతని మందిమార్బలమంతా ఆ కందకాల చుట్టూ కూర్చొని, ముస్లింలు మంటల్లో కాలిపోతుంటే వికటాట్టహాసం చేస్తూ వేడుక చూడసాగారు.

8. వారు ఏ నేరం చేశారని అగ్ని గుండాల్లో పడవేయబడ్డారు? సర్వాధికారి అయిన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించటమేగా! ప్రామాణిక హదీసుల ప్రకారం ఈ సంఘటన పూర్వాపరాలివి :

కందకాల వాళ్ళగాథ:

పూర్వకాలంలో ఒక రాజు వద్ద ఒక మాంత్రికుడు ఉండేవాడు. ఆ మాంత్రికుడు వృద్ధుడైపోయాడు. తనకు తెలివితేటలున్న ఒక బాలుణ్ణి ఇస్తే, తానతనికి మంత్ర తంత్రాల విద్యను నేర్పుతానని రాజుతో చెప్పాడు. రాజుగారు ఆ ముసలివాడి అభ్యర్థనపై మంచి తెలివితేటలు గల ఒక బాలుణ్ణి ఈ పని కోసం అంకితం చేశాడు. ఆ బాలుడు ప్రతిరోజూ తాంత్రిక విద్యను నేర్చుకోవటానికి ఆ వృద్ధుని ఆశ్రమానికి వెళ్ళేవాడు. మార్గమధ్యంలో ఒక మతాచార్యుని కుటీరం ఉండేది. ఆ అబ్బాయి వస్తూపోతూ కాస్సేపు ఆ కుటీరం వద్ద కూడా కూర్చుని ఆ మతాచార్యుని ఉపదేశాలను కూడా ఆలకించేవాడు. మతాచార్యుని మాటలు ఆ అబ్బాయిని ఆకట్టుకున్నాయి. రోజులు గడుస్తున్నాయి.

9 మరి వాస్తవానికి భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి అధిపతి (కూడా) ఆయనే. మరి అల్లాహ్ అన్నింటికీ సాక్షిగా ఉన్నాడు.	الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۞

ఒక రోజు ఆ పసివాడు వెళుతుండగా దారిలో ఒక మృగం బైఠాయించి ఉంది. దాని వల్ల ప్రజల రాకపోకలకు అంతరాయం కలిగింది. అదే సమయంలో ఆ పసివాడికి ఒక ఆలోచన తట్టింది. మతాచార్యుడు చెప్పేది నిజమా? మాంత్రికుని విద్య నిజమా? అతను ఒక రాయి చేతిలో తీసుకుని, "ఓ అల్లాహ్! నీ దృష్టిలో ఈ మతాచార్యుని విధానం మాంత్రికుని పోకడకన్నా వాంఛనీయమైనదైతే ఈ రాయి ద్వారా నీవు ఈ క్రూరమృగాన్ని చంపివేయి!" అని సంకల్పించుకుని రాయి విసిరాడు. అలా చెప్పి రాయి రువ్వగానే ఆ మృగం కాస్తా చచ్చిఊరుకుంది. ప్రజల ఇబ్బంది తొలగిపోయింది. ఆ అబ్బాయి ఆ రోజు జరిగిన సంఘటననంతటినీ మతాచార్యునికి వివరించాడు. మతాచార్యుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. తరువాత ఇలా అన్నాడు : "చంటీ! నువ్విప్పుడు పరిపక్వతను సంతరించుకుంటున్నావ్‌రా! ఇకనుంచి నీకు అడుగడుగునా పరీక్షలు కూడా ఎదురవుతాయి. కాని ఎవరయినా నిన్ను నిలదీసి అడిగినప్పుడు నా పేరు చెప్పకు."

ఈ అబ్బాయి గుడ్డి వాళ్లను, కుష్టురోగులను, ఇతర వ్యాధిగ్రస్తులను నయం చేసేవాడు. అయితే తన దగ్గరకు వచ్చిన రోగులందరినీ నిజప్రభువు అయిన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించాలన్న షరతు మీదనే చికిత్స చేసేవాడు. ఈ షరతుపైనే అతను రాజుగారి దర్బారులో అంధుడుగా ఉన్న ఒక సలహాదారునికి కంటిచూపును ఇచ్చాడు. తన దగ్గరకు ఏ రోగివచ్చినా "ఓ అల్లాహ్! నీవు ఇతని జబ్బును (లేక లోపాన్ని) దూరం చేయి!" అని ప్రార్థించేవాడు. అతని వేడుకోలు దైవసన్నిధిలో స్వీకరించబడేది. ఎంతోమంది రోగులకు ఆరోగ్యం చేకూరింది. వారంతా ఆ బాలుడు నమ్మే ప్రభువును నమ్మి నడుచుకోవటం మొదలెట్టారు. ఆ విధంగా ఆ అబ్బాయి పేరు మార్మోగి పోసాగింది. రాజుగారి చాప క్రిందికి నీళ్లు వచ్చేశాయి. తన రాజరిక వ్యవస్థకు ముప్పువాటిల్లే ప్రమాదాన్ని పసిగట్టిన ఆ నిరంకుశ రాజు ఎంతోమంది విశ్వాసులను హతమార్చాడు. చివరికి ఆ అబ్బాయిని కూడా బంధించి, అతన్ని వధించటానికి ఒక ప్రత్యేక దళాన్ని నియమించాడు. అతన్ని ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరం మీదికి తీసుకుపోయి, అక్కణ్ణుంచి క్రిందికి తోసెయ్యండని తన భటులకు ఆదేశించాడు. పర్వతం మీదికి పోతుండగా ఆ పసివాడు తన నిజప్రభువును ప్రార్థించాడు. అంతే! ఆ పర్వతం ప్రకంపించసాగింది. రాజభటులంతా కుప్పకూలిపోయారు. ఆ అబ్బాయి మాత్రం సురక్షితంగా ఆ ప్రమాదం నుంచి బయటపడ్డాడు. రాజు గారికి మతి పోయినంత పనయింది. తుదకు అతన్ని పడవ మీద తీసుకుపోయి, సముద్రంలో

10 ఎవరయితే విశ్వసించిన పురుషులను, విశ్వసించిన స్త్రీలను వేధించి (కనీసం) పశ్చాత్తాపం (కూడా) చెందలేదో వారి కొరకు నరక యాతన సిద్ధంగా ఉంది, దహించి వేసే యాతన కూడా ఉంది.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾

11 అయితే విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసే వారి కోసం క్రింద కాలువలు ప్రవహించే తోటలు ఉన్నాయి. ఇదే గొప్ప విజయం.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

12 నిశ్చయంగా నీ ప్రభువు పట్టు చాలా కఠినమైనది.[9]

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾

పడవెయ్యమని ఆజ్ఞాపించాడు. కాని అక్కడా రాజుగారికి శృంగభంగమే అయింది. ఆ అబ్బాయి ప్రార్థన చేయగానే పడవ మునిగిపోయింది. అందరూ సముద్రంలో మునిగి చచ్చిపోయారు. ఆ అబ్బాయి మాత్రం ప్రమాదం నుంచి తప్పించుకున్నాడు. రాజు నివ్వెరపోయాడు. అప్పుడు ఆ బాలుడు స్వయంగా సలహాయిస్తూ, “నన్ను చంపాలన్నదే నీ ధ్యేయమైతే ఒక బహిరంగ ప్రదేశంలో జనులను సమావేశపరచు. ‘ఈ అబ్బాయి విశ్వసిస్తున్న ప్రభువు నామంతో’ అని బిగ్గరగా పలికి నా మీద బాణాన్ని సంధించు” అన్నాడు. రాజు అలాగే చేశాడు. మరుక్షణమే బాణం గుచ్చుకుని ఆ పసివాడు మరణించాడు. మేము కూడా ఈ అబ్బాయి విశ్వసించే ప్రభువునే విశ్వసిస్తున్నాం అని ప్రజలు ఎలుగెత్తి చాటారు. రాజు మరింతగా ఆందోళన చెందాడు. అప్పుడతను పెద్ద పెద్ద కందకాలను త్రవ్వించి, అగ్నిని మండించాడు. తన మాట వినకుండా నిజ దైవాన్ని నమ్మే వారందరినీ అగ్నికి ఆహుతి చేయమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ విధంగా విశ్వాసులు వరుసగా కందకాలలో త్రోసివేయబడ్డారు. ఆఖరికి ఒక స్త్రీ చంటి పిల్లవాణ్ణి ఎత్తుకుని వచ్చింది. ఆమెలోని మమకారం ఉప్పొంగగా, కందకంలో దూకటానికి తటపటాయించింది. అప్పుడు మాటలు కూడా రాని ఆ చంటిపిల్లవాడు, “అమ్మా! సందేహపడకు. నువ్వు సత్యంపై ఉన్నావు” అన్నాడు (సహీహ్ ముస్లిం – కందకాల వాళ్ళ వృత్తాంతం – టూకీగా). ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ మరికొన్ని సంఘటనలను కూడా నకలు చేశారు. అవి కొంత భిన్నంగా ఉన్నాయి. బహుశా ఇలాంటి దురంతాలు ఎన్నో పలుచోట్ల పలు విధాలుగా జరిగి ఉండవచ్చు. (వివరాల కోసం తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్ చూడండి).

9. అంటే – తన ప్రవక్తలను ధిక్కరించే వారి భరతం పట్టాలని ఆయన అనుకున్నప్పుడు, ఆయన పట్టు నుండి వారిని ఎవరూ కాపాడలేరు.

13 ఆయనే తొలిసారి పుట్టిస్తున్నాడు. మలిసారి ప్రభవింపజేసేవాడు కూడా ఆయనే.[10]

إِنَّهُۥ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾

14 ఆయనే అపారంగా క్షమించేవాడు, అమితంగా ప్రేమించేవాడు.

وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلْوَدُودُ ﴿١٤﴾

15 పీఠాధిపతి, ఘనత గలవాడు.[11]

ذُو ٱلْعَرْشِ ٱلْمَجِيدُ ﴿١٥﴾

16 తలచుకున్న దాన్ని చేసితీరేవాడు.[12]

فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾

17 సైనిక దళాల సంగతిగాని నీకు చేరిందా?[13]

هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْجُنُودِ ﴿١٧﴾

18 (అనగా) ఫిరౌను మరియు సమూదు (దళాలు).

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾

---

10. అంటే – ఆయనే తన శక్తియుక్తుల ద్వారా సృష్టికి శ్రీకారం చుట్టాడు. మరి పునరుత్థాన దినాన కూడా ఆయన ప్రాణులను తొలిసారి సృష్టించినట్లే తిరిగి లేపుతాడు.

11. ఆయన ఇతర సృష్టితాలన్నింటికంటే విలక్షణమైనవాడు, సర్వోన్నతుడు. అన్నింటికన్నా ఉన్నతస్థాయిలో ఉన్న 'అర్ష్'కు ఆయన అధిపతి. ఈ విషయంలో ప్రవక్త ప్రియ సహచరులు, వారి శిష్యులు, హదీసువేత్తల నమ్మకం కూడా ఇదే. **'అల్ మజీద్'** అంటే ఘనాఘనుడు, మహిమాన్వితుడు, ఉదాత్తుడు అనే అర్థాలువస్తాయి.

12. ఆయన, తానేం కోరినా దాన్ని చేసేస్తాడు. ఆయన ఆజ్ఞను, ఆయన ప్రణాళికను అడ్డుకునే లేక వాయిదా వేయించేవాడెవడూ లేడు. ఆయన్ని ప్రశ్నించే అధికారం కూడా ఎవరికీ లేదు. హజ్రత్ అబూబక్ర్ (ర.అ) మరణ శయ్యపై ఉన్నప్పుడు ఎవరో, "ఏ వైద్యుడైనా తమరిని పరిశీలించాడా?" అని అడిగాడు. దానికాయన "అవును"ని జవాబిచ్చారు. "వైద్యుడేమన్నాడు?" అని మళ్లీ అడిగితే, "నేను తలచింది చేస్తాను. నా వ్యవహారంలో జోక్యం చేసుకునే వాడెవడూ లేడ"న్నాడు అని సమాధానమిచ్చారాయన (ఇబ్నె కసీర్). దీని ఆంతర్యం ఏమిటంటే, ఇప్పుడు పరిస్థితి వైద్యుల చేయిదాటి పోయింది. నా అంతిమ ఘడియలు ఆసన్నమయ్యాయి. అల్లాహ్ యే ఇప్పుడు నా వైద్యుడు. ఆయన ఇచ్ఛను దాటవేసే శక్తి ఇక ఎవరిలోనూ లేదు.

19 కాని (ఈ) తిరస్కారులు మాత్రం ధిక్కార వైఖరిలోనే పడి ఉన్నారు.	بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾
20 అల్లాహ్ కూడా వాళ్లను అన్ని వైపుల నుండీ చుట్టుముట్టాడు.[14]	وَاللَّهُ مِن وَرَائِهِم مُّحِيطٌ ﴿٢٠﴾
21 కాదు... అసలు ఈ ఖుర్ఆన్ మహిమాన్వితమైనది.	بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾
22 సురక్షిత ఫలకంలో (లిఖితమై ఉంది).[15]	فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

13. అంటే – వారిపై నా తరఫున శిక్ష విధించబడినప్పుడు, నేను వారిని చాలా కఠినంగా పట్టుకున్నాను. ఆ సమయంలో వాళ్లను ఎవరూ ఆదుకోలేకపోయారు.

14. వాళ్లు ధిక్కరించి బాపుకునేదేమీ లేదు. ఈ ధిక్కారానికి శిక్ష ఎలాగూ తప్పదు.

15. అక్కడ దైవదూతలు దాన్ని కంటికి రెప్పలా కాపాడుతున్నారు. అందులో ఎలాంటి మార్పులు చేర్పులకు ఆస్కారం ఉండదు.